

מבט לאיראן

14 – 28 ביוני, 2020

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ אתר חדשות איראני פרסם כתבה, שדנה בשינוי במאפייני פעילות כוח קדס של משמרות המהפכה בעקבות חיסול קאסם סלימאני. על-פי כתבה זו, נכנס כוח קדס תחת פיקודו של אסמאעיל קאא'ני לשלב חדש המתאפיין בפעילות חשאית יותר מאשר בעידן סלימאני, אך תוך מאמץ מתמשך לקדם את יעדי-העל האיראניים בזירות השונות.

◀ סוכנות הידיעות תסנים דיווחה כי מפקד כוח קדס אסמאעיל קאא'ני ביקר בימים האחרונים באזור אלבוכמאל שבגבול סוריה עיראק.

◀ בעקבות כניסתו לתוקף של "חוק קיסר", שהחריף את הסנקציות הכלכליות נגד סוריה, שבה איראן והדגישה את מחויבותה להמשך שיתוף הפעולה הכלכלי עם סוריה. דובר משרד החוץ האיראני הצהיר, כי איראן אינה מחויבת לסנקציות נגד סוריה; סגן נשיא איראן אמר בשיחת טלפון עם ראש ממשלת סוריה הנכנס, חסין ערנוס, כי איראן לא תהסס לנקוט כל צעד לסייע לסוריה בהתמודדות עם הסנקציות האמריקאיות; ויו"ר המג'לס האיראני הדגיש בפגישה עם שגריר סוריה בטהראן את הקשרים העמוקים בין המדינות והצהיר, כי איראן רואה בסוריה את "הקו הקדמי" של "חזית ההתנגדות". בתוך כך, משלחת כלכלית איראנית בכירה הגיעה לדמשק לדון בדרכים לחיזוק שיתוף הפעולה המסחרי, הכלכלי, המדעי והמחקרי בין שתי המדינות.

◀ איראן ממשיכה במאמצים לשמר את האינטרסים שלה בעיראק בנסיבות החדשות, שנוצרו בעקבות מינויו של מצטפא כאט'מי לראש ממשלת עיראק. במוקד ההתפתחויות ביחסים בין שתי המדינות בשבועיים האחרונים עמד ביקורו של נגיד הבנק המרכזי האיראני בבגדאד. במהלך הביקור נפגש הנגיד האיראני עם בכירים כלכליים עיראקים ודן עימם בשיתוף הפעולה הפיננסי והבנקאי בין שתי המדינות ובהפעלת מנגנון פיננסי משותף, שיאפשר לאיראן לנצל את מקורותיה הכספיים בעיראק מיצוא גז וחשמל לצורך יבוא מוצרים בסיסיים, בהם מזון ותרופות. במקביל, שוחח שר הנפט האיראני עם עמיתו העיראקי וכן התקיימה פגישה בין הנספח הצבאי האיראני בבגדאד לרמטכ"ל העיראקי הנכנס, עבד אלאמיר יאראללה.

◀ בטהראן התקיים טקס זיכרון למזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין לשעבר, רמצ'אן שלח, שמת בראשית יוני 2020. בהודעה מטעם מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, הבטיח אסמאעיל קאא'ני להמשיך בתמיכה בארגון עד למימוש היעד הסופי של "שחרור פלסטין וירושלים".

פעילות כוח קדס בעידן קאא'ני

◀ אתר חדשות איראני פרסם כתבה, שבה התייחס לשינוי במאפייני פעילות כוח קדס של משמרות המהפכה בעקבות חיסול קאסם סלימאני ומינויו של אסמאעיל קאא'ני למפקד הכוח. בכתבה נכתב, כי בשונה מקודמו, מעדיף קאא'ני פעילות חשאית על פני פעילות גלויה, אך ממשיך לקדם את יעדי העל האיראנים בזירות השונות. בעיראק מקדם קאא'ני פעילות מדינית חשאית למחצה במטרה להביא לקביעת מועד לנסיגת הכוחות האמריקאים מעיראק בנסיבות החדשות, שנוצרו בעקבות מינוי מצטפא כאט'מי כראש ממשלת עיראק; בתימן עומד קאא'ני מאחורי הישגיהם האחרונים של החות'ים במערכה נגד הכוחות הנתמכים על-ידי ערב הסעודית בשבועות האחרונים; בסוריה, שבה הגביר קאא'ני את נוכחותו בחודשים האחרונים, צפויות התפתחויות משמעותיות בזירת הלחימה, שישפיעו על רוסיה ועל תורכיה; ובלבנון, לא זו בלבד שהתוכנית לחיזוקו הצבאי של חזבאללה לא נפסקה אלא שהיא אף נכנסה לשלבים "מסוכנים ביותר עבור הציונים". בסיכום הכתבה נכתב, כי כוח קדס תחת פיקודו של קאא'ני נכנס לשלב חדש המתאפיין בפעילות חשאית יותר מאשר בעבר, מה שמשפר את יכולותיו אל מול אויבי איראן באזור (ג'האן ניוז, 20 ביוני 2020).

אסמאעיל קאא'ני, מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה (במרכז התמונה)
(ג'האן ניוז, 20 ביוני 2020).

המעורבות האיראנית בסוריה

◀ סוכנות הידיעות תסנים דיווחה (27 ביוני 2020) כי מפקד כוח קדס אסמאעיל קאא'ני ביקר בימים האחרונים באזור אלבוכמאל שבגבול סוריה עיראק. במהלך ביקורו הצהיר קאא'ני כי "מזימות ארה"ב והמשטר הציוני" לא הסתיימו.

**אסמאעיל קאא'ני במהלך ביקורו באלבוכמאל
(תסנים, 27 ביוני 2020)**

◀ שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף, ביקר ב-15 ביוני 2020 בתורכיה ודן עם עמיתו התורכי, מבלוט צ'בושאולו, ביחסים בין שתי המדינות ובהתפתחויות האזוריות. במסיבת עיתונאים משותפת לשרי החוץ אמר זריף, כי בכוננת טהראן לארח בקרוב פגישה וירטואלית של נציגי תהליך אסטנה לקידום ההסדרה בסוריה (אירנ"א, 15 ביוני 2020). בתום ביקורו באנקרה, המשיך זריף לביקור במוסקבה.

◀ דובר משרד החוץ האיראני, עבאס מוסוי (Abbas Mousavi), גינה את הטלת הסנקציות האמריקאיות על סוריה במסגרת "חוק קיסר" והצהיר, כי איראן אינה מחויבת להן. הוא ציין, כי מימוש החוק מהווה "טרור כלכלי" נגד אזרחי סוריה ומנוגד לחוק הבינלאומי ולזכויות האדם וכי בכוננת איראן לשמר ולחזק את קשריה הכלכליים עם סוריה (תסנים, 18 ביוני 2020).

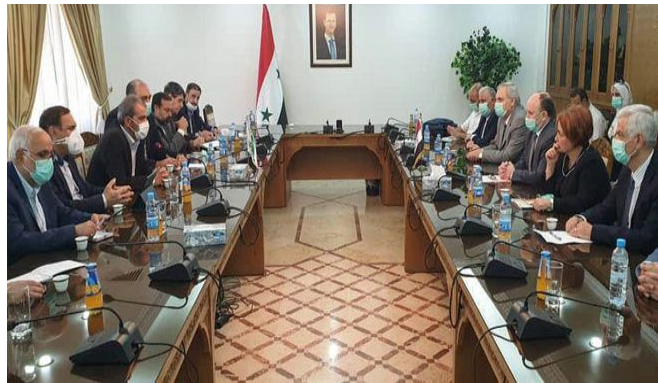
◀ סגנו הראשון של נשיא איראן, אסחאק ג'האנגירי (Eshaq Jahangiri), שוחח ב-18 ביוני 2020 בטלפון עם ראש ממשלתה החדש של סוריה, חסין ערנוס (Hussein Arnous), ובירך אותו על כניסתו לתפקיד. ג'האנגירי הדגיש את תמיכת איראן בסוריה וציין, כי חיסול קאסם סלימאני לא הביא לכל שינוי במדיניות איראן כלפי סוריה ו"חזית ההתנגדות". הוא קרא ליישום מהיר של ההסכמים, שנחתמו בשנים האחרונות בנוגע להרחבת שיתוף הפעולה הכלכלי בין שתי המדינות, ואמר, כי איראן לא תהסס לנקוט כל צעד כדי להקל ולסייע לסוריה בהתמודדות עם הלחצים והסנקציות מצד ארצות-הברית (פארס, 18 ביוני 2020).

◀ יו"ר המג'לס האיראני, מחמד-באקר קאליבאף (Mohammad Bagher Ghalibaf), נפגש ב-22 ביוני 2020 עם שגריר סוריה בטהראן, עדנאן מחמוד. קאליבאף גינה את הסנקציות, שהטילה ארצות-הברית על סוריה במסגרת "חוק קיסר", ואמר, כי הסיבה לסנקציות הכלכליות היא כישלון האויבים במערכה הצבאית נגד סוריה. הוא הדגיש את הקשרים העמוקים בין איראן וסוריה וציין, כי איראן תמיד ראתה בסוריה את הקו הקדמי של "חזית ההתנגדות". עוד ציין קאליבאף, כי קאסם סלימאני מילא תפקיד ייחודי בסוריה, אך יורשו, אסמאעיל קאא'ני, ממשיך בדרכו (תסנים, 22 ביוני 2020).

**פגישת יו"ר המג'לס עם שגריר סוריה בטהראן
(תסנים, 22 ביוני 2020).**

◀ משלחת כלכלית איראנית בראשות חסן דנאי-פר (Hassan Danaeifar), יו"ר הועדה האיראנית לפיתוח הקשרים הכלכליים עם סוריה ועיראק ויועצו של סגן נשיא איראן, הגיעה במחצית יוני לביקור בדמשק. במהלך הביקור נפגשו חברי המשלחת עם השר הסורי לסחר פנים, טלאל אלבראזי, ועם שר המדע הסורי, בסאם אבראהים, ודנו עימם בדרכים לחיזוק שיתוף הפעולה המסחרי, הכלכלי, המדעי והמחקרי בין שתי המדינות (אירנ"א, 17 ביוני 2020).

**פגישת המשלחת הכלכלית האיראנית עם שר המדע הסורי
(אירנ"א, 17 ביוני 2020).**

◀ סוכנות הידיעות פארס דיווחה (15 ביוני 2020), כי נציג מנהיג איראן בסוריה, איתאללה סיד אבו-אלפצ'ל טבאטבאאי (Ayatollah Seyyed Abolfazl Tabatabaei), הצליח להשיג הפסקת אש בין שני השבטים הסורים נעים (Naim) ושמר (Shammar) באזור שבעא שבמחוז דמשק לאחר מאבק ביניהם, שנמשך בעשור האחרון.

נציג מנהיג איראן בסוריה (פארס, 15 ביוני 2020).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ שגריר איראן בבגדאד, אירג' מסג'די (Iraj Masjedi), אמר בריאיון לערוץ הטלוויזיה אלעראקיה, כי ביקור מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, בבגדאד בראשית יוני 2020 לא היה קשור לפתיחת הדיאלוג האסטרטגי בין ארצות-הברית ועיראק אלא נועד לחזק את הקשרים בין איראן ועיראק. לדבריו, הדיאלוג האמריקאי-עיראקי הוא עניין עיראקי פנימי ואם הפרלמנט העיראקי יתמוך בהחלטות הממשלה, גם איראן תתמוך בהן. הוא הדגיש, עם זאת, כי איראן סבורה שהכוחות האמריקאים צריכים לסגת לא רק מעיראק, כי אם מהאזור כולו.

◀ עוד אמר מסג'די, כי איראן מעוניינת לתמוך ולשתף פעולה עם ממשלתו של מצטפא כאט'מי בכל התחומים ולשפר את הקשרים הביטורליים בין שתי המדינות. הוא הביע תקווה לחיזוק היחסים הכלכליים והמסחריים בין המדינות, במיוחד במגזר החשמל ואמר, כי איראן מוכנה להשקיע בייצור החשמל בעיראק. הוא ציין, כי קיים אומנם הבדל בין ממשלת כאט'מי לממשלות עיראקיות קודמות, אך שתי המדינות זקוקות זו לזו ובכך לא חל כל שינוי ואין חילוקי דעות מהותיים ביניהן. הוא הוסיף, כי איראן מעוניינת בקשרים טובים עם כל המדינות האסלאמיות והערביות וכי עליהן לנהל את קשריהן עימה על בסיס האינטרסים שלהן ולא אלה של ארצות-הברית והציונים (איסנ"א, 15 ביוני 2020).

◀ נגיד הבנק המרכזי האיראני, עבד אלנאצר המתי (Abdolnaser Hemmati), קיים במחצית יוני 2020 ביקור בבגדאד, במהלכו נפגש עם נגיד הבנק המרכזי העיראקי, עלי מחסן אסמאעיל אלעלאק (Ali Mohsen Ismail al-Alaq), ודן עמו בהרחבת שיתוף הפעולה הפיננסי והבנקאי בין שתי המדינות ובהפעלת מנגנון פיננסי משותף, שיאפשר לאיראן לנצל את מקורותיה הכספיים בעיראק, בעיקר מיצוא גז וחשמל, כדי לייבא מעיראק מוצרים בסיסיים שאינם תחת סנקציות, בהם מזון ותרופות. בשנה שעברה נחתם הסכם בין הבנקים המרכזיים בשתי המדינות לחיזוק שיתוף הפעולה ביניהם (אירנ"א, 17 ביוני 2020).

**פגישת נגידי הבנקים המרכזיים של איראן ועיראק
(אירנ"א, 17 ביוני 2020).**

◀ במהלך ביקורו בבגדאד נפגש נגיד הבנק המרכזי האיראני גם עם שר האוצר העיראקי, עלי עלאוי, ועם ראש ממשלת עיראק, מצטפא כאט'מי, שהביע תקווה להסרת הסנקציות הכלכליות, שהוטלו על איראן. כאט'מי ציין, כי עיראק ניצבת לצד איראן ומוכנה לסייע לה לנוכח התנאים הקשים הניצבים בפניה, כשם שאיראן ניצבה לצד עיראק בעבר. בתום פגישתו של הנגיד האיראני עם שר האוצר העיראקי אמר המת, כי עיראק הביעה נכונות לשלם את חובותיה לאיראן עבור יצוא הגז והחשמל (אירנ"א, 17 ביוני 2020).

◀ שר הנפט האיראני, ביג'אן נמדאר זנגאנה (Bijan Namdar Zangeneh), שוחח ב-21 ביוני 2020 בטלפון עם עמיתו העיראקי, אחסאן עבד אלג'באר (Ihsan Abdul Jabbar), ודן עימו בדרכים לקידום שיתוף פעולה בתעשיית הנפט בין שתי המדינות (תסנים, 21 ביוני 2020).

◀ הנספח הצבאי האיראני בבגדאד, מצטפא מראדיאן (Mostafa Moradian), נפגש בשבוע שעבר עם הרמטכ"ל העיראקי החדש, עבד אלאמיר יאראללה (Abdul Amir Yarallah), ודן עמו בשיתוף הפעולה הצבאי בין שתי המדינות ובמערכה נגד דאעש. מראדיאן הביע את נכונות ארצו לסייע לכוחות המזוינים העיראקים בתחומים השונים. רמטכ"ל עיראק ביקש להרחיב ולחזק את שיתוף הפעולה המודיעיני במסגרת הוועדה המשותפת לאיראן, לרוסיה, לסוריה ולעיראק, שהוקמה לצורך חילופי מודיעין ותיאום המאבק בדאעש (אירנ"א, 23 ביוני 2020).

**פגישת רמטכ"ל עיראק עם הנספח הצבאי האיראני בבגדאד
(אירנ"א, 23 ביוני 2020).**

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ ב-20 ביוני 2020 התקיים בטהראן טקס זיכרון למזכ"ל הג'האד האסלאמי בפלסטין לשעבר, רמצ'אן שלח, שמת בראשית יוני 2020. בהודעה מטעם מפקד כוח קדס של משמרות המהפכה, אסמאעיל קאא'ני, נאמר, כי הכוח ימשיך לעמוד לצד "ההתנגדות הפלסטינית". קאא'ני שיבח את שלח על המאבק, שניהל נגד "המשטר הציוני", והבטיח להמשיך בתמיכה בג'האד האסלאמי בפלסטין עד למימוש היעד הסופי של שחרור פלסטין וירושלים, כשם שעשה מפקד כוח קדס לשעבר, קאסם סלימאני, שחוסל בינואר 2020 (תסנים, 20 ביוני 2020).

**טקס לזכרו של רמצ'אן שלח בטהראן
(אתר רשות השידור האיראנית, 20 ביוני 2020).**

◀ יו"ר המג'לס, מחמד באקר קאליבאף, נפגש ב-24 ביוני 2020 עם שגריר פלסטין באיראן, צלאח אלזואוי (Salah al-Zawawi), והצהיר, כי שאלת פלסטין אינה רק שאלה פוליטית, כי אם אסלאמית וכי תמיכת איראן בפלסטין מהווה עקרונ יסוד במדיניות איראן. הוא ציין, כי "המשטר הציוני" ניצב בפני משבר פנימי ומתפורר מבפנים. השגריר הפלסטיני בטהראן אמר בפגישה, כי העלמות ישראל היא ודאית (תסנים, 24 ביוני 2020).

**פגישת יו"ר המג'לס עם שגריר פלסטין בטהראן
(האתר הרשמי של המג'לס, 24 ביוני 2020).**